

slovenska DRŽAVA

FOR A FREE SLOVENIA

TAM ZEMLJA JE
NAŠA ZAKIPELA,
ZAHREPENELA, V NEBO
JE HOTELA . . .

O. Župančič

LETNIK V. VOLUME V.

TORONTO, 22. JULY 1955

ŠTEVILKA: 7 — NUMBER: 7

Znanost opominja politike

Devet znanstvenikov, ki so aktivno sodelovali pri razvoju atomske in vodikove bombe, je poslalo spomenica vsem vodilnim državnikom, v kateri jih opominjajo, da predstavljajo atomsko orodje v sedanji stopnji razvoja že toliko nevarnost, da ogroža obstoj človeštva samega. Znanstveniki trdijo, da bi večja raba vodikovih bomb v vojni prinesla manjšini hitro smrt, večina človeštva pa bi počasi shirala zaradi radioaktivnega prahu oz. dežja, ki bi legel na zemljo. Znanstveniki poudarjajo v spomenici, da ne pošiljajo te spomenice kot člani tega ali onega naroda, marveč kot ljudje, ker vidi-jo, da je ogrožen obstoj človeštva samega.

Spomenica je bila objavljena pred konferenco najvišjih predstavnikov štirih velesil gotovo z namenom, da vpliva na državnike, naj skušajo rešiti svetovna trenja brez vojne. Temu visokemu namenu naj bi služila že sama ustanovitev Organizacije zedinjenih narodov, toda stvarna možnost uničenja ne samo sovražnika, marveč tudi samega sebe bo gotovo vplivalo učinkoviteje kot razni postopki v OZN.

Kanadski zunanji minister L. Pearson je pravilno omenil, da je možno preprečiti rabo atomskega orožja le, če se človeštvo odpove vojni kot sredstvu obravnavanja spornih vprašanj.

V poravnavanju medsebojnih osebnih sporov se je človeštvo vsaj do neke mere odpovedalo rabi nasilja, ki ga je nadomestil sodni postopek. V reševanju mednarodnih sporov smo na žalost še precej daleč od tega stanja. Razne komisije in podobne ustanove so bile mnogokrat samo krinka, da so legalizirale stališče močnejšega brez ozira na pravico. Slovenci smo doživeli, da je morala Jugoslavija nekoč odpoklicati svojega delegata, vseuč. profesorja Tomšiča iz neke komisije, ker je hotel zagotoviti pravico brez ozira na koristi neke velesile, ki je pričakovala to od Jugoslavije.

Če bo resna nevarnost medsebojnega uničenja v bodoče preprečila ali vsaj močno omejila vojno kot sredstvo za reševanje mednarodnih sporov, bo to pomenilo nedvomno napredek v zgodovini človeštva, čeprav je bil dosežen samo pod grožnjo samouničenja. Kakor se namreč v nobenem pretepu ne skaže samo po sebi pravica, tako tudi zmage v vojni poleg velike škode ne jamčijo, da je vedno zmagala pravica. Za zmago pravice je potrebno še, da priznajo narodi neka načela, ki vežejo vse ljudi, tako imenovano naravno pravo.

Zato sme človeštvo kot celota, pa tudi posamezni narodi upati na boljše bodočnost le, kadar bo človeštvo zopet zedinjeno ne samo v strahu pred uničenjem, marveč v priznavanju istega naravnega prava, ki veže enako velike kot

ZNAMENJE OB POTI . . .

Pet let...

20. julij 1950 . . . Pomemben dogodek v Chicagu, ki je odjeknil ne le med Slovenci v Ameriki, ampak po vsem svobodnem svetu, kamor je odtekla slovenska kri . . . Odmev tega dogodka se je pozneje poznal tudi v domovini. Kljub policijskim komunističnim šikanam in nasiljem je narod v domovini zvedel, da je v svobodnem svetu ta dan pričel izhajati glasnik njihovih želja in upov - list Slovenka Država.

od leta 1941 dalje, se je znašla. Prislunila je. Mnogi je šel vase in mislil. Na globoko je šel in pri koreninah doumel vso tragiko slovenstva. Majhnost, podrejenost, hlapčestvo, . . .

Rešitev slovenstva ni v reševanju starih razvalin, niti ne v obupnem prizadevanju, da ohranimo stare „priznane voditelje“, niti ne v kontinuiteti udomačenih strank, še manj v kakšni kontinuiteti takozvane Jugoslavije in „narodne monar-

SLOVENSKA MATI ČITA PISMO

Res, važen dogodek, ki je vrgel žarko luč med slovenske emigrante, ki so morali v svet zaradi komunističnega nasilja. Če poženeš v mirno vodo kamen, zavalovi na dolgo in široko, tako se je zgodilo 20. julija 1950. V mlačno vodo slovenske emigracije, katero so povzročili mlačni „voditelji“, je padel kamen - ideja - o slovenski državi. Narod slovenski naj sam odloča o svoji usodi, slovenski ministri od predsednika navzdol naj po svobodni volji naroda odločajo o vseh narodnih problemih. Tujec naj nima v Sloveniji nobene vplivne besede.

Mlačna slovenska emigracija, utrjena od dogodkov in izdajstev

majhne države. To pa predpostavlja zmago idealističnega svetovnega nazora. Materialisti morajo nujno priznavati samo silo, človek jim je samo kolesce v velikem družbenem stroju brez lastne vrednosti, naravno pravo jim je prazna beseda ali kvečjemu slabost nasprotnika, ki jo spretno izrabljajo v svojo korist.

Grški filozof Plato je zahteval, da bi morali voditi države filozofi. Tudi danes ni dovolj, da znanstveniki opominjajo državnike na možnosti uničenja, ki ga je ustvarila sodobna tehnika, marveč morajo to dopolniti s širjenjem idealističnega svetovnega nazora, s priznavanjem in utrjevanjem naravnega reda v družbi in z razkrinkavanjem psevdonastvenega značaja materializma, ki ne more biti podlaga družbenega življenja človeštva.

...dreš

hije, katero je SNO proslavil in priznaval kot „dejansko nujnost“. Večina Slovencev v domovini to ve že od leta 1941 dalje, prav tako to izpričuje velika večina zdrave slovenske emigracije z majhnimi izjemami.

Ideja o suvereni slovenski državi, katere glasnik je postal mesečnik „Slovenske Države“ 20. julija 1950, ni bila nova. V srcih in dušah Slovencev je živeala! „Živela republika Slovenija“ je odmevalo pri dijaških demonstracijah v ljubljani pod Živkovičevim režimom, „Živela samostojna Slovenija“ je bil odmev tako zvanih „šencurskih dogodkov“ . . . Slovenski narod „Jugoslavije“ ni ljubil. Kdor trdi drugače, laže . . . Kako jo naj vzljubi? Zaradi zapostavljanja? Zaradi uničevanja slovenskih kulturnih tradicij? Morda zaradi tega, ker so morali slovenski fantje biti sužnji pri vojakih nepismenih srbskih kaplarjev? Morda zaradi krivičnega davčnega bremena? Morda zaradi zapostavljanja katoličanov? Kaj neki drugega je bil padeč že sklenjenega konkordata med Jugoslavija in Vatikanom kot izbruh besnega sovraštva pravoslavija proti katoličanom. . .

Mesečnik „Slovenska Država“ je bil kamen v mlačno vodo. Zganila se je! Novo gibanje je nastalo, v strah starih „strankarskim“ gotocem, v spodbudo mladim idealistom.

Pet let dopolnjuje mesečnik „Slovenska država.“ Ponosna je lahko na svoje delo. Na svoje težke začetke v Chicagu, ponosna na svoje uspehe v Kana-

V JUGOSLAVIJI VSE PO STAREM

Na Reki so zaprli bogoslovje in klasično gimnazijo. Razlog: Predsednik Hrvatske dr. Bakarič je zahteval od rektorja Josipa Kapša, da mora prirediti proslavo 10 letnice osvoboditve ter imeti nagovor, ki mu ga je poslala vlada. V govoru sta bila napadena tako sv. Oče kot kardinal Stepinac. Rektor je seveda zahtevo odklonil, naka so zaprli bogoslovje in gimnazijo, njega in še nekaj profesorjev pa zaprli. Sledile so tudi preiskave v drugih bogoslovljih (Sibenik, Zadar, Dubrovnik in Pazin) ter zasliševanja profesorjev in bogoslovcev.

GIBČNOST SOVJETSKE POLITIKE

Samo stroga kontrola nad duhovi podanikov in pomanjkanje vsake svobode omogoča nekaznovano take spremembe v politični liniji, kakor so jo Sovjeti pokazali s paktom s Hitlerjem ali v zadnjih časih v odnosih do Tita. Tita so zmerjali 1. 1948 s heretikom, 1949 s fašistom, 1950 z izdajalcem, 1951 z buržujem, 1952 z ovaduhom, 1953 z morilcem, 1954 z izpričanim morilcem in 1955 ge slave kot dragega in spoštovanega prijatelja.

USPEHI SOVJETOV

Sovjetska mirovna ofenziva z nekaj primeri taktičnega popuščanja, ko je ostala komunistična politika v vseh drugih primerih še vedno enaka kot prej, ni rodila samo uspehov med ljudmi, ki se boje, da bili oropani udobnega življenja, marveč celo med državniki. Zadnje izjave predsekneka ZDA, D. Eisenhowerja vzbujajo bojazen, da so več kot samo taktiziranje, ko izraža svoje mnenje, da se je v Sovjetiji izvršila bistvena sprememba. Zdi se, da politiki pozabljajo na nedavno skušnjo s Hitlerjem, ki je izdal več popravljenih izdaj svojega evangelija „Mein Kampf“, držal pa še je dosledno prve izdaje. Pri komunistih je igro še lažje spregledati, ker je popuščanje omejeno na poedine izjemne primere, dočim kaže na splošno po svetu še vedno isto lice. Zastopnik sovjetskega predsednika vlade Kaganovič je še pred nedavnim izjavil v Pragi: „Kot marksisti vemo, da bodo prej ali slej prišli na našo revolucionarno pot tudi narodi, ki sedaj trpe pod kapitalizmom“. Sovjetski zunanji minister Molotov pa je izjavil pred kratkim: „Sovjetska zunanja politika mora upoštevati nasprotstva med kapitalističnimi državami in v teh državah. Naša naloga je, da ta nasprotja izkoristimo.“

● 17. julija se je pričel 36. mednarodni evharistični kongres v Rio de Janeiro v Braziliji.

di! Glasnik je svobodnih Slovencev! Glasnik rodoljubov, glasnik demokracije proti onim okostnelim elementom, ki proti vsenarodni ideji slovenske svobode nimajo drugega kot psokvo.

Sirah pred kritiko, bojazen pred sodbo naroda ni znak demokracije. Demokracija pozna tudi priznanje napak, dopušča tudi kritiko. Fašizem in nacizem sta izruvala iz vseh slovarjev besedi: kritika, sodba. Doživela sta - zlom. Slovenski politiki, ki se boje kritike in sodbe, bodo doživeli pravtako - zlom.

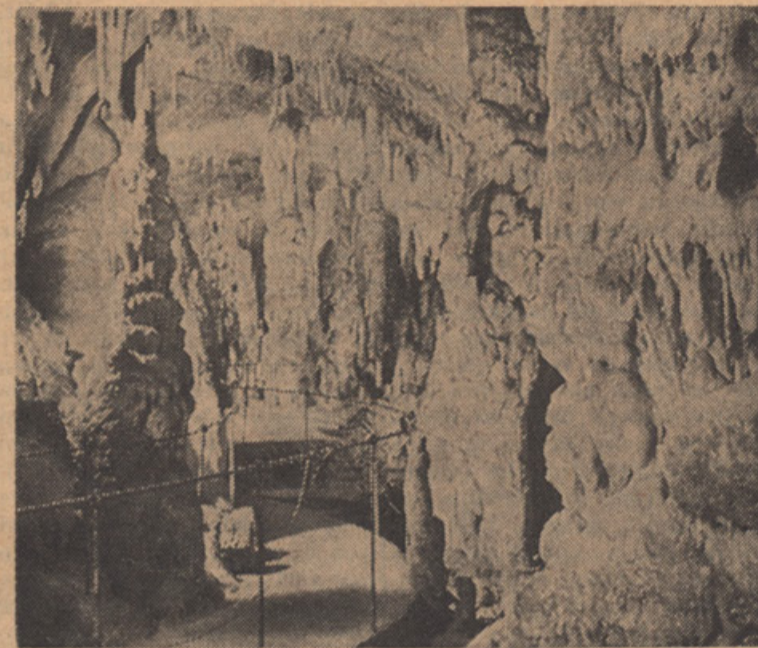
Ob peti obletnici obstanka „Slovenska Država“ naše čestitke! Naj krepo nadaljuje začeto pot! Nobene nega popuščanja! Navzgor, k cilju! Svoboda, suvereniteta slovenskega naroda! Svobodna Slovenska Država!

Nismo glasilo - nobene stranke, nobene politične skupine. Smo pa glasilo odločne volje večine Slovencev, ki noče jo več biti sužnji tujcev.

Svobodna slovenska država, to je naš cilj. Za ta cilj na delo brez ozira na osebnosti, brez ozira na žrtve! Zmagali bomo ker je ideja pravična.

Mirko Geratič

This is Slovenia

POSTOJNSKA JAMA: BISERNA DVORANA

Near Adelsberg (Postojna), which is thirty English miles from Trieste, and on the road from Trieste to Vienna, is a vast cavern through which a river passes. The river is so considerable as to drive a mill with four water wheels, about 200 yards above the place where it enters the cavern. We went some hundred feet into the cavern, which is very lofty; the roof is covered with stalactites. The river is seen running in the cavern, at the foot of a precipice, and fifty fathoms below the path where we were. The river comes out to day again near Alben, called also Planina, after having run under ground for some miles.

The lake called Cirknitzer-See is some miles distant from Adelsberg. From the cavernous nature of the rocks in which it is situated, the water, at certain seasons, becomes low. In the water contained in the caverns of this lake, the singular reptile the Proteus anguinus is found. It has been observed in no other part of the world. The eyes of the Proteus anguinus are so small as scarcely to be visible, the animal in its native situation, being, like the mole, always in the dark, as it inhabits the water of caverns; the colour of the animal is pink; the length about nine inches; the feet very short. The country people sometimes bring them alive to Trieste, and sell them as objects of curiosity.

(From „A Journey in Carniola, Italy and France in the years 1817, 1818.“, by W. A. Cadell, Edinburgh, 1820.)

HRVATSKIM MEMORANDUM

Hrvatski narodni odbor na Pacifici za svobodno in neodvisno hrvatsko državo je predal spomenico predsedniku ZDA, D. Eisenhowerju, tajniku OZN, delegatom OZN ter političnim predstavnikom v raznih državah. Spomenico so izročili tudi državnikom, ki so se udeležili razgovora predstavnikov štirih velesil v Zenevi.

KULTURNA USTANOVA KRISTUSA KRALJA

V Ottawi so ustanovili posebno ustanovo Kristusa Kralja za Kanado, ki si bo prizadevala izoblikovati zdravo krščansko javno mnenje v državi. Boriti se hoče zlasti proti širjenju ti-

poganskega materializma. Ustanovitelji upajo, da bo ta ustanova neke vrste središče raznih aktivnosti, ki bodo usmerjene na oblikovanje javnega mnenja. Predsednik ustanove je londonski škof prevzv. John C. Cody, D.D.

EVROPA NAJ BO GRAJENA NA NARODIH

Peti kongres Federalne zveze evropskih narodov in pokrajin je sklenil v svoji resoluciji, naj Evropsko gibanje in Evropska zveza Federalistov upoštevata, da mora biti bodoča Zedinjena Evropa zgrajena na narodnostih, ne pa na obstoječih državah, če hoče uspevati.

JALOVEC - 2643 m

PRIJATELJEM „OBRAMBE ZVEZE“

(Dobili smo s prošnjo za objavo)

Tisti, ki se v zvezi z dopisom „Kri slovenska je zavpila“ tako vzpodbudno oglašajo, naj mi, prosim, ne zamerijo, če se jim zaenkrat zahvaljujem kar v časopisu. To in ono me čaka v jeseni, zato bi rad s poletno šolo odrinil sociologijo, pa imam tako vsak dan po osem ali več ur fabrike, tri ure šole, vsaj tri študija in precej pisanja doma in še kuhati si moram sam, ko sem pa tak, da me nobena ne mara. Bom pa takoj, ko bo najhujše za mano, vsakemu posebej odgovoril. Za danes: srčna hvala vsem!

Šment je, da še nimamo pravega centra. Toda center take življenjske važne razvijajoče se organizacije je sam sino važen in naša skupna predhodna razmišljanja lako izkristalizirajo in vanj vključijo marsikaj dobrega in v naprej prepričajo marsikaj slabega. Zato je važno, da smo vsi budni, da s stalnimi razmišljanji in debatami izpopolnjujemo in dvigamo obrambno idejo in da ji vztrajno širimo zaledje. Laže je navadno v naprej prepričati slabo, kakor bo rti se z njim, ko se že vgnezdijo.

Če ne boste hudi, bi pod tem vidikom opozoril danes na dvoje. Predvsem se zdi nujno, da razna narodna društva (kulturna, podpora, dobrodelna, izobraževalna, vzgojna, pevška, igralska, folklorna, politična itd) na občnih zborih izvolijo (ali izvoljeni odbori imenujejo) svoje obrambne referente ali zastopnike, ki bi, skupaj z referenti novih obrambnih postojank (kjer koli bodo potrebne) in skupaj z nekakim svetom strokovnjakov in posebno zaslužnih mož, prišli v prvi širši obrambni odbor ali parlament. To smer moramo zelo povdarjati, ker bi se lahko drugače kak stric skrtil za hrbiti nekaj idealistov, ki bi mu v dobri veri prepuščali vso oblast in „nadzorstvo“. Tako bi lepo določil „voditelje“, seveda vsaj na vseh odločujočih mestih same kimavce, do-

sege njihovo „vsenarodno“ potrdite na kakem čajanki podobnem zboru in ustvaril sistem zaupništva tam, kjer je najbolj potrebno dejansko soodločanje, sonadzorstvo in sodelovanje vseh - v narodni obrambi. Imeli bi pod istim ali drugim imenom, pod novo ali staro firmo, le novo korito za kako kliko, namesto življensko nujno vsenarodne obrambne zveze za ohranitev in poživitev slovenstva.

Zraven volitev obrambnih zastopnikov iz naroda, po narodu in za narod pa potrebujemo še čimveč po svetovanj; iz najboljših zaključkov vseh bo moglo ustanovno telo Obrambne zveze izdelati, uzakoniti in razglasiti pravilnik Obrambne zveze, osnovni zakonik našega obrambnega dela in rasti. Naj navedem samo nekaj diskusijskih točk: način pritegnitve in aktivnega soodločanja in sodelovanja čimveč slovenskih narodnih društev in posameznikov, vpostavitve sloge in horizontalne in vertikalne koordinacije med vsemi včlanjenimi postojankami, obrambna koordinacija emigracije in vsega zamejstva, notranja in zunanja priprava na odločilni trenutek, dokumentacija zahtev in krivic, sredstva v delu za rešitev otrok in umirajočih naselbin in emigraciji in zamejstvu, obveščevalno in reprezentativno delo pred svetom; viri, delitve in nadzorstvo financ; procent članarine, ki naj bi se eventualno redno zbiral v obrambnem fondu za odločilni trenutek; propagandni, kulturni, vzgojni in gospodarski činitelji v obrambi z vidika resnosti obrambne potrebe; način in termin volitev obrambnega parlamenta, ki bi najbolje zagotovil sposobnost, poštenje, nadstrankarstvo in ravnovesje v obrambnem vodstvu in celotni organizaciji itd, itd.

O vsem tem je dolžan razmišljati in po svoji vesti in močeh so odločiti vsaki zavedni demokratični Slovenec, pa tudi vsako zaved-

no narodno društvo. Kakor ima namreč vsako društvo svoj ožji hvalevredni namen (gojitev določene kulturne panoge, podpore potrebnim, povezava oseb z določenimi cilji ali kvalifikacijami itd), tako so vsa društva činitelji v doseg žal nepovezanem slovenskem narodem občestvu in imajo kot taka en sam skupen osnovni namen: ohranitev in poživitev slovenstva, zlasti še tam, kjer je v danem trenutku v največji nevarnosti (v raznih krajih in med raznimi skupinami v emigraciji in na mejah) - in njegova utrditev v odločujočem svetu. In tu, kjer nas more rešiti le sistematično sodelovanje vseh (v skladu s katoliškimi načeli, oz. načeli naravnega prava, se razume), je potrebna demokratična obrambna zveza vseh, ki ne bo samo v korist vsem že obstoječim društvom, ampak tudi v rešitev tam, kjer bi nam brez nje grozila prej ali slej gotova smrt.

Kot vidite, sestre in bratje, je vse šele v prvem brstju. Žalostno, ker potrebe vsak dan kriče in stalno izgubljam priložnosti (v zvezi s Trstom nismo zmogli niti ene informativne brošure v angleščini in v tujen tisku je ostalo - razen enega notranjega spora! - naše stališče skoraj neregistrirano!), a tudi razveseljivo, ker lahko na razvoju še vedno vsakdo vpliva in bo zato narod v resnici imel takšno obrambno zvezo, kakršno si bo sam ustvaril. Narod, to si tudi TI! Njen ustvarjalec in kovač moraš biti TUDI TI!

Zelo prav bi bilo, če bi vsaj nekaj oseb obrambno vprašanje temeljito preštudiralo in začelo s predavanji in debatami na raznih zborovanjih, sestankih in bi se mogoče mirne vesti umakniti, kamor spadam, v ozadje, če pa bi bila sila, ali če bi se hotel kdo iz narodovih pravic norčevati, pa vam bo čez kak čas na rapolago v vseh bližnjih mestih tudi vaš najmanjši brat. Ed

Titova cena za sporazum o Trstu

Že ob podpisu sporazuma glede Trsta je bilo dovolj znakov za sumničanje, da je Tito podpisal s Italijo še kaj drugega, kakor pa je bilo javno objavljeno. Sedaj pa postaja bolj in bolj jasno, da so Tito in Italijani sklenili še tajno pogodbo, da bodo vrnilli Italijani vse ali kolikor mogoče veliko beguncev iz Jugoslavije Titu. Italijani se izgovarjajo, da predstavljajo begunci zanje „nezmisljivo gospodarsko obremenitev“ kakor tudi še bolj izmišljeno trditev, da spreminjajo begunci narodnostni značaj obmejne ozemlja (Koliko tisoč pa so Italijani naselili na slovenskem narodnem ozemlju?!). Tito pa je seveda več kot vesel, če more poceni do tistih, ki niso zadovoljni z njegovim režimom. Na eni strani pozna dovolj učinkovitih metod, da vcepi nasprotnikom režima še za dolgo dobo dovolj strahu, da jih onesposobi za vsako akcijo proti režimu, na drugi strani pa se reši neprijetnih prič, ki dokazujejo Zapedu, da je toliko opevana demokratizacija komunizma v Jugoslaviji prazna bajka za lahkoverne politike.

Salzburger Nachrichten, ki Slovenecem ni naklonjen list, prinaša v številki 91 (20. aprila 1955) na naslovni strani članek iz Celovca z naslovom „Tajni pakt s krvnikom“ (podpisan Claus Gatterer). Članek poroča, da so prišli preko še zasneženih Karavank prvi begunci na Koroško. Zaradi italijanskega vračanja beguncev pričakujejo, da se bo pri tok v Avstrijo toliko bolj povečal. Pravilno povdarja, da so narodi in državniiki na Zapedu pozabili na trpljenje narodov pod komunizmom. Sto od pet tisoč beguncev so zvezane poslali nazaj v državo, ki jih je tako mučila, da jim ni mogla več biti domovina; pod grožnjo uporabe orožja so jih vlekli nazaj v domovino; padli so pod streli italijanskih in jugoslovanskih pušk, ki so se združile pri tem krutem krvavem poslu, ker so dvakrat izdani - poskušali zbežati še med „uradno predajo“. Piseč pravilno povdarja, da v totalitarnih državah ni mogoče ločiti med političnimi in gospodarskimi begunci. Članek zaključuje: „Za te begunce smeta veljati samo dve misli: 1) Naša človečanska in demokratična dolžnost je, da jim nudimo zatočišče. 2.) Nemogoče je izvesti razlikovanje po motivih, ker v ljudskih demokracijah te razlike ni. Mnogo manj nevarno je dejstvo, da se med sto pravičnimi vtihotapita dva zločinca ali vohuna, kakor pa pakt s krvnikom, po katerem se naše demokratične pravne države postavljajo na pravno ravan ljudskih demokracij.“

V JUTRANJI ROSI

Amerika čez 20 let

Ko je Prudential Insurance Co. pred kratkim odprla svoje novo poslopje v Minneapolisu, je zbrala napovedi odločujočih osebnosti v gospodarstvu o stanju Amerike v letu 1975. Nekatere teh napovedi so:

Predsednik Chrysler Corporation Lester Colbert je napovedal, da bodo vodili avtomobile na posebnih avtomobilskih cestah avtomatični piloti, elektronski aparati. Človekovo vodstvo bo potrebno samo izven teh cest ter takrat, kadar se avto pripelje na te ceste ali jih zapusti.

Telefon: Predsednik Northwestern Bell Telephone A. F. Jakobson je obljubil, da se bosta osebi, ki bosta povezani po telefonu, obehem tudi videli, ker bodo telefon povezali s televizijo.

Predsednik Northern Pacific Railway Robert Macfarlane je mnenja, da bo atomska energija prevažala vlake, ki bodo v glavnem kontrolirani z elektroni. Predsednik Bendix Aviation Malcolm Ferguson predvideva, da bodo letala na atomsko energijo letela okrog zemlje in da bodo ljudje imeli radijske aparate, ki bodo ne samo prejeli, marveč tudi oddajali.

Predsednik Dow Chemicala Leland Doan obljublja, da bodo podjetja prevzela glavno skrb za zdravje, vzgojo, zavarovanje za primer smrti in splošno blagostanje delavcev in uslužbencev. (Ta napoved, zgleda, od vseh najbolj optimistična, ker se bo moral vsaj velik del podjetnikov precej spremeniti v svoji miselnosti - op. ur.)

Dr. Charles Mayo od The Mayo Foundation upa, da bodo iznašli način, kako se obvarovati nadležnega prehlada.

Harry Bullis od General Mills napoveduje 20 milijonov prebival-

VEČ LUČI

Poziv uredništva v zadnji številki, ki je imel namen z nekaj vprašanji zbrati kaj podatkov o dogodkih okrog Vetrinske tragedije, doslej še ni rodil odziva. Pač pa je objavila Slovenska pot (III. 3) sestavek „Poslednja straža“, v katerem poroča I. Zaleški o dogodkih 30. maja 1945 v Vetrinjah.

ZA NEVTRALCE

Tisti, ki nasedajo komunistični propagandi za nevtralnost, naj ne pozabijo med drugim tudi na nedavno izjavo Mao Tze-Tunga: „Nasprotujemo iluziji tretje poti ne samo na Kitajskem, marveč na cellem svetu. Vsakdo mora biti bodisi na strani imperializma ali na strani socializma. Nevtralnost je kamuflaža in tretje poti ni“.

Po podpisu delovnih pogojev med delavsko unijo avtomobilske industrije ter podjetjema Ford in General Motors v ZDA bo uživalo okrog pol milijona delavcev nove ugodnosti, ki vsebujejo zajamčeno polletno mezdo v primeru brezposelnosti in avtomatično letno povišanje medz kot delavski delež pri povečani storilnosti podjetja.

Delavski strokovničar Theodor Blank je postal vojni minister Zapadne Nemčije.

Bog čuva Srbiju - je bilo zapisano na torti za četniški Srbski dan v Kanadi 18. in 19. junija na Niagarskih slapovih, poleg štirih S (samo sloga Srbije spasava). Glavni govornik je bil dr. Božidar Purrič, ki je kritiziral Zaped zaradi medvojnega in sedanjega stališča do Jugoslavije, ko so zatajili Mihajloviča in sedaj podpirajo komunistična Tita.

Tudi počitnice na obroke. Letalska družba Pan American World Airways je uvedla sedaj tudi v Kanadi možnost, da potujejo ljudje na počitnice z letalom in plačajo samo 10% potnih stroškov takoj, ostalo pa na obroke. To ugodnost bodo mogli izkoristiti tudi tisti, ki žele pripeljati v državo sorodnike ali znance.

V ZDA so povprečne mezde tovarniških delavcev presegle višino plač pisarniških moči. Razmerje kaže naslednji ravoj. (tedenski zaslužek):

tovarniški delavec uradnik	1939	\$25.44	\$33.04
1952	\$69.24	\$66.33.	

To razliko je praktično občutil marsikateri novi naseljencec, ki se je kljub šolam raje odločil za tovarniško delo. Tudi glede raznih drugih ugodnosti (zavarovanje za primer bolezni, pokojnino, dopust itd.) so tovarniški delavci v glavnem dosegli uradništvo. Edina prednost, ki jo še imajo uradniki poleg po navadi nekaj ur krajšega delovnega tedna je večja stalnost zaposlitve.

Tržaški štirinajstdnevnik „Gospodarstvo“ je izdal ob priliki tržaškega veleselja posebno prilogo „Italija - Jugoslavija“, kjer objavlja članke avtorjev iz Jugoslavije in Italije. Priloga hoče služiti izboljšanju gospodarskega zamenjave med obema državama.

23. zborovanju Pax Romane v Angliji (17. - 25. avgusta t. l.) bo predsedoval priznani znanstvenik-kemik, profesor dr. Hugh Taylor, ki predava na Princeton vseučilišču v ZDA.

Nova zmaga delavstva

Kar so mnogi smatrali za nemogoče in kar so drugi žigosali kot socializem, je postalo stvarnost, čeprav v še omejenem obsegu. W. Reuther je izvojeval za delavce avtomobilske industrije načelno priznanje zajamčenih letnih (dejansko polletnih) mezd.

Ime zajamčene letne plače je nekoliko dvoumno, ker bi nepoučeni mogli sklepati, da gre za neke vrste plačilo za nedelo. Na to struno so zlasti brenkali nasprotniki tega načrta s trditvijo, da si delavci ne bodo prizadevali iskati delo v primeru brezposelnosti. Toda delavski voditelji ne zahtevajo plačila za nedelo. V zajamčeni mezdii tudi v času brezposelnosti vidijo rešitev dvojnega problema: Na eni strani bodo podjetniki tako prisiljeni, da organizirajo svojo proizvodnjo tudi z ozirom na delavce, ne samo na svoje dobičke. Kdor pozna življenje v Kanadi in ZDA, ve, da bi podjetniki z lahkoto prepričali mnoge brezposelnosti, če bi hoteli. Na drugi strani pa je dejstvo, da vpliva izostanek mezd v času brezposelnosti na proizvodnjo - manjša kupna moč vodi nujno do poslabšanja gospodarskih razmer in do novih odpuštov, ker se zmanjša kupna moč delavcev, ki predstavljajo pretežni del potrošnikov. Razen tega plačujejo podjetniki pisarniške uslužbenke celo leto brez ozira na to, kakšna je zaposlitvenost ročnih delavcev, ne da bi se temu upirali.

Avtomobilska delavska unija je pripravljala borbo za zajamčene letne mezde tri leta s študijem svojih gospodarskih strokovnjakov, pripravljajem delavskih vrst za ta cilj in enako s pripravljajem javnega mnjenja.

Predlog je predvideval, da podjetje daje določeni odstotek celotnega plačila mezd v posebni fond, iz katerega bodo plačevani delavci z določeno mero službe tudi za čas brezposelnosti. Delavska zveza je predlagala, naj bi višina plače iz tega fonda ter prispevek brezposelnega zavarovanja dosegala redno plačo delavca za eno leto. Podjetje bi bilo oproščeno nadaljnjih obveznosti, kadar bi se fond izčrpal.

Pogodba, ki je bila kot prva sklenjena s podjetjem Ford, pomeni gotovo zgodovinski mejnik kakor pred desetletji Fordova odločitev, ko je sam dvignil plače delavcev na približno dvojno mero. Drugi podjetniki so napovedovali, da bo Ford propadel zaradi tega ukrepa, pa ni. Tako tudi sedaj ne bo. Kot njegov prednik je pokazal tudi sedanji Ford, ki je postal katoličan, da more tudi podjetnik kaj doprinesiti k splošnemu socialnemu cilju, k razproletarizaciji proletariata. Za proletariata najbolj značilna lastnost je namreč gospodarska negotovost, ki bo z uvedbo zajamčene mezde gotovo umiljena za velik odsek delavstva.

Delavski zagovorniki so zatrjevali, da bo zajamčena letna mezda tudi zadržala vedno bolj napredujoče uvajanje avtomatičnih strojev v proizvodnjo, ki povzroča strukturno brezposelnost. Ta razlog se nam ne zdi prav posebno močan. Predlog delavske zveze kakor tudi sprejeta pogodba določata, da prispeva podjetje v fond za zajamčene mezde v sorazmerju z višino mezd delavcem (5c na uro na delavca). S tem je nehotno povedano, da bo podjetnik plačal toliko manj v fond, kolikor manj delavcev bo imel. To ga bo navajalo, da

bo uvajal avtomatične stroje v še večji meri. Ker je njegovega jamstva konec, ko se fond izčrpa, ni nobenega gospodarskega razloga, da ne bi avtomatiziral podjetja, kolikor le zmore.

AVTOMATIZACIJA PODJETIJ

S tem pa smo se dotaknili novega vprašanja, ki je s prvim seveda povezano. Nobenega dvoma ni, da pomeni uvajanje strojev zvišanje življenski ravni človeštva in krajšanje delovnega časa. Toda ta sama po sebi ugodna posledica more povzročiti za dalj časa družbene težave, če se ne uvaja postopoma. Prehitra uvedba avtomatizacije brez vzporednega krajšanja delovnega časa in primerne prilagoditve višine cen izdelkov različnih panog, kjer je možna različna mera avtomatizacije, more povzročiti za daljši čas veliko brezposelnost. Mirno moremo trditi, da je mnogo sedanjih brezposelnih brez službe prav zaradi uvajanja teh novih strojev, ki spodrivajo človeka.

V gospodarstvu se je zadnje čase dogodila velika sprememba v razmerju med kapitalom in človeškim delom. V prvi dobi kapitalizma je predstavljalo moč podjetja kljub uvedbi strojev predvsem število zaposlenih delavcev. Danes je število delavcev v mnogih podjetjih drugotnega pomena. Kljub temu smo ohranili še stari sistem, da prispevajo podjetja za razne vrste socialnega zavarovanja in skrbstva po višini plač, ki jih plačujejo svojim delavcem oz. drugim uslužbencem, ne pa svoji dejanski gospodarski moči. Tako plačuje n.p. gospodarsko šibkejša podjetja z velikim številom delavstva mnogo večje prispevke za recimo brezposelno zavarovanje (v Evropi na splošno tudi za bolniško), pokojnine in pdb. kot pa močno avtomatizirano podjetje, ki zaposluje sorazmerno le malo delavcev, čeprav bi drugo podjetje te prispevke mnogo lažje zmoglo kot prvo. Tako sili za star sistem določanja prispevkov za socialne datjave, ki je odgovarjal stvarnosti morda v zgodnji dobi kapitalizma, ki ja danes več ne odgovarja zajetu resnične gospodarske moči podjetij, podjetniki sam po sebi k temu, da uvajajo nove avtomatične stroje ne samo zaradi drugih nevednosti, ki so zve-

STOL - 2236 m.

KOMUNISTIČNA TROJICA

Ensign poroča iz Zürich, da vse kaže da je Tito po zadnjem obisku Sovjetov v Beogradu postal polnopravni član komunistične trojice, ki jo sestavljajo tajnih sovjetske komunistične stranke Hruščev, Mao Tse-tung iz rdeče Kitajske in Tito. Tita so sprejeli nazaj v tabor svetovnega komunizma in mu dodelili nalogo, da vodi sovjetsko mirovno propagando.

zane z delavci (bolezni, izostajanje od dela, namerno počasno delo, možnost stavke itd.), marveč že zaradi tega, ker se s tem zmanjša njihov delež, kiga morajo prispevati za razne socialne datjave.

Samo z uvedbo novega ključa za določanje prispevka, ki ga mora dati podjetje za razne socialne datjave, vprašanje avtomatizacije gotovo že ne bi bilo rešeno. Bila bi pa odpravljena večini prikrita nagrada, ki jo danes podjetniki prejemaajo za uvajanje avtomatičnih strojev.

Rudolf Čuješ

NEKAJ ŠTEVILK O KANADSKIH PRISELJENCIH

Kanadski mesečnik Liberty je priobčil v junijski številki nekaj zanimivih števil, kako vplivajo priseljenci na kanadsko gospodarstvo. Ker so zanimive, jih nekaj navajamo:

En milijon naseljenecv porabi tedensko \$6,500.000 za hrano. 1,200.000 naseljenecv je prineslo v Kanado 500 milijonov dolarjev gotovine in preko 500 milijonov stvarne vrednosti. Pred enim letom so posedovali 128.000 hiš 89.000 električnih peči, 54.300 hladilnikov, 107.000 radijskih aparatov, 66.000 pralnih strojev, 42.000 avtov. Ustanovili so mnogo novih podjetij in celo novih industrij, ki jih prej ne bilo v Kanadi. V 1. 1952 je bilo od 1.806 oseb, ki so bile obsojene na ječo, samo pet oseb, ki so prišle iz Evrope in so bile v Kanadi manj kot pet let.

SENO NALAGAJO

Iz slovenskega tiska

VZGOJA K DEMOKRACIJI

Dr. Ivan Ahčin objavlja v Družabni pravdi (Buenos Aires) vrsto člankov pod naslovom „Vzgoja k demokraciji“. Iz prvega članka pomenujemo:

„Brez socialne vzgoje in zavesti soodgovornosti, ki jo mora vse ljudstvo imeti za usodo države, se demokracija hitro izmalči in propade. Slede več ali manj prikritih diktature ene stremuške politične klike ali celo ene osebe, ki svoj visoki in odgovorni položaj ne vporablja vedno v dosegu ljudske blaginje, marveč v zadovoljitev osebne ablastizeljnosti in osebnih koristi“ . . .

„Država je vsem skupen dom. Kajpada se bodo tudi v državi ti isti državljani, ki so enakega mišljenja in imajo iste poglede na ureditev državnih poslov, združili, da organizirano lažje uveljavijo svoje stališče. Tako nastanejo politične stranke. Toda tudi za politične stranke, majhne in velike, zopet nespremenljivo velja isto socialno etično načelo: Poiskati pravi način življenja in sožitja z drugače mislečimi strankami.“

„Prav to je preizkusni kamen za resnično demokratično mišljenje v državi. Vse je odvisno od tega, da velike ali večinske stranke svoje številčne nadmoči v državi ne zlorabljajo v svojo strankarsko korist in da je manjšina, ki je obsojena na opozicijo, zmerina in stvarna v svoji kritiki, tako da na svoj način tudi prispeva h gradnji države in skupne blaginje. Demokracija res zaenkrat ne pozna za vladanje drugega kakor večinskega načela. Toda, kjer so stranke prežete s pravo družabno moralno, tamkaj kljub večinskemu načelu vendarle vlada vedno vse ljudstvo: bodisi kot vladna večina, bodisi kot vladna opozicija. Delo enim in drugih je usmerjeno h skupni državni blaginji.“

Družabna pravda, št. 89, str. 35-36 15. 4. 1955.

ZAKAJ SMO SE BORILI IN PADALI

„Odlučneje pa so formulirali slovenski državni program nekateri politiki SLS in pa mladina, ki je prav v letih pred drugo svetovno vojno začela vstopati v javno življenje. Sklicujoč se na priznano pravico samoodločbe naroda in na enodušno voljo slovenskega naroda so zahtevali samostojno in neodvisno slovensko državo s Trstom kot kantonalno edinico. Svobodni narod naj v svoji državi brez notranjega ali zunanjega pritiska samostojno odloči, če in v kakšno meddržavno zvezo hoče vstopiti. . . . Ta program so takoj v začetku okupacije predložili v posebnih spomenicah vodstvu SLS in slovenskim zastopnikom v inozemstvu, ga širili in utemeljevali v ilegalnih publikacijah, svoj najbočnejši izraz pa je dobil v „Slovenski izjavi“ junija 1943, ki jo je podpisala vrsta slovenskih razumnikov, javnih delavcev, županov in vidnejših osebnosti in ki je sprožila narodno gibanje za neodvisno slovensko državo.“

„Razumljivo je, da slovensko domobranstvo ni moglo uradno doglasiti slovenskega državnega programa za cilj svoje borbe, dejstvo pa je, da je bil prav ta glavno politično gonilo in ideal, ki jim je poleg borbe za krščanske vrednote bil vir njih junaštva in brezprimerne pripravljenosti na vse žrtve. In ni bilo mogoče drugače! Domobranstvo ni bilo lastne skupine, niti stranke, ampak najboljši del naroda samega! . . .“

P.V. v Slovenski poti, III., 3.

● **Znani „rdeči dekan“ v Londonu** dr. Hewlett Johnson je presenetil svoje poslušalce v kanterburjski stolnici s trditvijo, da je komunizem krščanski in da je Sovjetija zgradila svoje gospodarstvo na krščanski teoriji. Izjavil je, da je možna sinteza komunizma in krščanstva. Ta bo po njegovem mnenju tudi prinesla blagoslov človeštvu. Njegova izvajanja o komunizmu, ki jih je doslej ponujal samo na zborovanjih, ne pa v katedrali, so vzbudila mnogo protestov. Eden duhovnikov v cerkvi sv. Luke je predlagal, naj pošljejo „rdečega dekana“ za stalno za misijonarja med jetnike v solne rudnike v Sibirijo.

● **Najmanjši človek v Egiptu** je šejk Ahmed Salem, star 80 let, ki meri samo 2 čevlja in štiri palce.

MED SLOVENCMI

NAROČNIKOM IN ČITATELJEM:

Na različna vprašanja naših naročnikov, prijateljev in čitateljev, kako to da je v S.D. še vedno precej tiskovnih napak, bi želel na tem mestu odgovoriti in obrazložiti naslednje: Trudimo se kolikor se da, da bi ta nedostatek odpravili, vendar včasih brez uspeha. Povedati moramo, da je nas stavec po narodnosti Nemec, lomilec, Estonec in tiskar Finec. Iz tega lahko sklepate, kako težave imamo s tiskom. Objavljam pa, da se bomo v bodoče še bolj trudili. Vzemite to sporočilo blagohotno na znanje in oprostite „tiskarskemu škrtu.“

UREDNIK S.D.

IZ TORONTA

● **V soboto 23. julija je prispela iz Trsta družina g. V. Čekuta. S. D. želi dobrodošlico, upajoč, da se kmalu privadijo in živijo v novem okolju.**

● **Dne 2. julija sta se poročila g. Leander Skof in gospodična Ana Sulatycka. Poroka je bila v Port Alfred. Mlademu paru mnogo sreče in zadovoljstva!**

● **Slovenska Narodna Zveza je priredila 2. julija v slovenski cerkveni dvorani dobro uspešno družabno prireditev. Te prireditve so se tokrat udeležili tudi Slovenci in Slovenke iz Beamsville in St. Catharines. Dobrodošli in še na veselo svidenje.**

● **SNZ v Torontu pripravlja ples in piknik. Podrobnosti bodo še naknadno javljene. Pridite!**

● **„Mutual Cooperation League“ katere članice je tudi Slov. Nar. Zveza, je poslala spomenico „velikim“ v Zenevo, kjer slednji poizkušajo rešiti, kar se da. Kak bo uspeh, bomo videli v kratkem.**

● **Na 61 McFarland še vedno lahko dobite za \$2.- knjigo J. Jurčiča: Jurij Kozjak - slovenski janičar v angleščini. Pišite aš pridi-te po njo.**

● **Gospo Doru Koželj, ki je dobila letos nagrado za svojo sivalno spretnost od tukajšnjega večernika Stara, so odbrali, da jo bodo upoštevali kot eno med sedmimi za nagrado na letošnji jesenski razstavi v Torontu (CNE).**

Lemontske slovesnosti

Kakor doslej skoraj vsako leto, so bile tudi letos na Ameriških Brezjah v - Lemontu - v dneh 2. 3. in 4. julija velike cerkvene slovesnosti.

Letošnje slovesnosti so bile posvečene predvsem 10 letnici tragičnega pokolja slovenskih domobrancev, 52 letnici Baragove Zveze in pa posvetitve Slovencev Brezmadežnemu Srcu Marijinemu.

Mnogo romarjev je obiskalo ameriško Brezje, največ je bilo seveda novih naselencev. Nič posebnega, saj so prav ti najbolj zainteresirani predvsem na žalnem spominu padlih protikomunističnih borcev kakor tudi na posvetitvi brezmadežnemu Srcu Marijinemu, kateremu se je slovenski narod na slovesen način posvetil že v letih strašne druge svetovne vojne ob koncu maja 1943 v Ljubljani.

Po cerkveni pobožnosti v cerkvi in slikoviti nočni procesiji z lučkami okrog jezera, je bila na predvečer v Baragovem domu proslava 25 letnice Baragove Zveze. Sodelovali so tudi otroci slovenske sobotne šole iz Chicaga. Le škoda, da je bila ta proslava tako pozno. Ljudje so bili utrujeni, vročina, dolga pot, vse to ni ugodno vplivalo na potek prireditve. Tudi Baragov dom sam ni dovolj primeren za take proslave. Preveč šuma in hruma na vseh straneh.

MARTULJKOVA SKUPINA

CHICAGO IN OKOLICA

● **Slovenska plesna skupina na televizijski oddaji.** Slovenska plesna skupina v okvirju slovenskega Radijskega kluba se je v nedeljo 10. junija prav lepo predstavila na televizijski oddaji. Zaplesali so v slovenskih narodnih nošah tri slovenske narodne plesne. Veseli smo, da se Slovenci tako lepo uveljavljajo v krogu drugih narodnosti.

● **Slovenci na potu v staro domovino.** Precej Slovencev in Slovenk je v prvi polovici julija odpotovalo na obisk v staro domovino. Med njimi tudi glavna tajnica Slov. Narodna Zveze, Mrs. Albina Novakova. - Upamo, da bodo odnesli iz domovine lepe spomine, obenem pa tudi upamo, da bodo po povratku poročali tako, kot je doma v resnici ne pa tako kot to žele gospodarje okrog Izseljeniške Matice, katero vodi stari komunajzar Tone Seliškar. Z zanimanjem bomo zasledovali po listih njihova poročila.

● **Piknik Slovenska Narodne Zveze.** Lanski piknik je prav dobro uspel. Letošnji gotovo ne bo zaostajal. Morda bo še celo več veselja in zabave kot lani. Bo v drugi polovici avgusta na Forest Preserve kot lani. Lepi in senčni prostori, pečeni prašički, dobro pivo, salata, potice itd. kaj še hočete . . . Že danes vabimo vse slovenske rojake. Datum bomo sporočili v posebnih vabilih. Geslo piknika bo: Vesela domača družba, obilica dobre volje, vse dnevne skrbi in „truble“ bomo dali za nekaj ur med staro šaro.

● **Farni karnival slovenske fare Sv. Štefana je v polnem teku.** Lepo vreme mnogo pomaga k uspehu. Udeležba je lepa, dobre znamenje za farno, ki bo prišla do potrebnih dohodkov za številne potrebe za tako veliko farno družino kot je fara Sv. Štefana.

Nedelja 3. julija je bil glavni dan proslave. Prezvišeni škof dr. Gregorij Rožma je opravil zjutraj v kapeli sv. maša, med katero so verniki sprejeli sv. obhajilo. Ob 10. je bila pri lurški votlini sv. maša, ki jo je opravil komisar slovenske frančiškanske province Very Rev. Alexander Urankar. Pridigo je imel škof dr. Gregorij Rožman. Spomnil se je pokolja slovenskih protikomunističnih borcev in pa obenem naglasil pomen posvetitve Srcu Marijinemu v letu 1943 in letos, ko je več tisoč Slovencev v svobodnem svetu podpisalo posvetilno listino. Marija je vedno čudovito pripravljala Slovence na važne dogodke, tako med zadnjo svetovno vojno, prav tako tudi danes. Ni važno, kaj nam bodo ti dogodki prinesli, važno je, da se Njenemu Srcu vsi brez pridržka posvetimo in izročimo. Ona je naša najboljša Mati in le ona najbolje ve, kaj je za naš slovenski narod v celoti in kaj za vsakega posameznika dobro. - Po maši je bila telovska procesija.

Zdelo se nam je, kakor da smo doma, ko je Bog v monštranci šel med žitni polji in vinskih goricami. Ob zaključku procesije je bila pred romarskim domom posvetitev Brezmadežnemu Srcu Marijinemu. Tisočglava množica je glasno molila za Prezvišenim posvetilno molitev.

Ko se je procesija vrnila v cerkve, so dekleta v narodni noši, ki so med procesijo nosile knjige s posvetilnimi polami, izročile te knjige prevz. škofu, ki je v kratkem nagovoru izročil te podpise v varstvo slovenskim frančiškanom v Lemontu tako dolgo, dokler jih ne bo mogoče hraniti na Marijinem oltarju na Brezjah.

Platnice, v katere so vezane posvetilne pole, so umetniško delo slovenskem umetnika Franceta Goršeta iz Clevelanda. Izdelane so

Paberki

● **Kanada ima trenutno 8 državnih (CBC) in 19 zasebnih televizijskih postaj, ki dosežejo s svojimi oddajami okrog ¾ prebivalcev.**

● **V Clarenvilleu, Nfid., so začeli polagati prvi transatlantski telefonski kabel, ki bo dolg 2.250 milj in bo prišel na suho pri Obanu na škotskem. Polaga ga angleška ladja Monarch. Delo bodo končali 1. 1956 in bo stalo okrog \$40.000.000. Kabel bo nudil možnost 36 istočasnih telefonskih pogovorov.**

● **Mr. Universe je Leo Jaques Robert iz Montreaula. Svoje dni je bil telesni slabič, toda ko je nekod dobil v roke številko revije Sante et Force (Zdravje in moč) s primeri, kako so poedinci z vajo zgradili svoje telo, se je z vneto lotil dela in dnevno telovalil in dvigal uteži po tri ure na dan. Uspeh ni izostal. Kmalu je postal Mr. Montreal, pozneje Mr. Province of Quebec in 1. 1952 Mr. Canada. Letos' je zmagal v Londonu nad 22 drugimi tekmeči. V Montreaulu vodi poseben institut za telesno vzgojo, ki šteje 135 gojencev. Po zmagi v Londonu je dobil povabila za potovanje po Angliji, Franciji in Indiji. Za vir energije popije vsako popoldne mleko z dvema surovima jajcema, ekstraktom vanilije, medom in sladoledom.**

● **Montrealški sodnik Armand Cloutier je obsodil American news Company, Montreal Newsdealers' Supply Company in Benjamin News Company na \$1.000.- zaradi prodaje zločinških komičnih knjig.**

● **V Torontu šteje „Krščansko družinsko gibanje“ nad 100 družin. 24. julija bodo imeli zborovanje v zavodu sv. Mihaela, v novem poslopju Carr Hall od 1 do 4.30 popoldne. Vabljeni so vsi zakonci brez ozira na to, ali so člani ali ne. Gibanje si prizadeva oblikovati družinsko življenje bolj krščansko s povezanjem družin v sosesčini v delovne skupine, ki skušajo skupno reševati skupne probleme.**

● **Po kanalu Sault Ste. Marie, ki veže Lake Superior in Lake Huron, prevozi letno več tovora kot po sueškem in panamskem kanalu skupno. Letos so slavili stoletnico zgraditve prvih zatvornic. C. Sc. 218-5.**

● **Montreal, drugo največje francosko mesto, je zgrajeno ob vznožju gore Mount Royal, je otok in morsko pristanišče, čeprav je oddaljeno 1000 milj od oceana. C.S. 218-2.**

● **Kanadski katoličani v Rimu** bodo imeli svojo cerkev, ki je dograjena v modernem gotskem slogu. V zgornji cerkvi je zgrajena nad oltarjem velika monštranca, kjer bo stalno izpostavljeno Najsvetejše. Rednim farnim potrebam bo služila spodnja cerkev. Ker bo cerkev obenem tudi župnija, bo imela dva župnika, enega za Kanadčane, drugega za Italijane.

● **Kanadski trgovinski minister** je izjavil, da bo imela Kanada električno energijo iz atomske energije 1. 1958. Zgradili bodo posebno poizkusno atomsko elektrarno, ki bo stala okrog 15 milijonov dolarjev. Reaktor bo gradila trdka Canadian General Electric. Elektrarna bo zgrajena blizu sedanje tovarne za atomsko energijo v Chalk Riverju ob reki Ottawa.

● **Tvrdba General Motors of Canada** bo plačala letno \$150.000.- za štipendije slušateljem kanadskih vseučilišč. Drugi večji darovalci podobnih ustanov v Kanadi so: Ford of Canada, Union Carbide Co., Imperial Oil Ltd., International Nickel Co., Canadian Codak, The Steel Company of Canada in the Atkinson Charitable Foundation.

(CC 209-5)

● **Kanada bo porabila v 1. 1955 - 56 125 milijonov dolarjev več za obrambo. 42% je namenjenih letalstvu. Mnogo denarja bo porabljenega za postavitev radarskih postaj na severu.**

● **Le Droit, edini francosko pisani katoliški dnevnik v Ontariu, ki izhaja v Ottawi, je dobil novo plošnje (1.500.000\$).**

iz bakra in pričajo ponovno o visoki umetniški kvaliteti slov. umetnika v emigraciji.

td.

● **Chigaška sekcija organizacije „American Friends of Anti-Bolshevistic Bloc of Nation“** je poslala predsednika USA pred njegovim odhodom na konferenco v Zenevo spomenico, ki jo je podpisalo deset nacionalnih grup, med njimi tudi Slovenci.

● **Katoliška ženska liga je imela letno zborovanje v Torontu. Nad 1000 delegatij je zastopal 106 krajevskih organizacij. Na področju Velikega Toronta je 59 organizacij z okrog 6.500 članicami. Pri letošnji zbirki za Rdeči križ so preslele nabiralno akcijo (119%), uspešno so izvršile kampanjo za naročnike za The Canadian Register, katoliški tednik (\$13.543). Za dobrodelnost so izdale \$8.825 poleg številnih darov v naravi, zlasti ob poplavi. Pomagale so 336 družinam novih Kanadčanov. V nadsofiji šteje liga okrog 11.000 članic.**

● **Aurele Seguin, dosedanji ravnatelj francoskega programa za radio in televizijo za CBC v Montreaulu se je odločil, da bo vstopil v dominikanski red. Odpovedal se je službi, ki mu je prinašala \$10.000 letno in ki jo je sprejel predvsem za to, da bi dvignil ravan radijskih in televizijskih oddaj. Ustanovil je posebno oddajo „Radio College“, ki je bila posvečena slovstvu, zgodovini, glasbi in politiki in je bila ena najbolj priljubljenih francoskih oddaj. Zena mu je umrla pred osmimi leti. Vstop v samostan je odlašal, da so dorasli njegovi trije sinovi.**

● **Kanadski predlog za zvišanje** izplačil brezposelnega zavarovanja je bil sprejet v parlamentu in je bil predložen senatu. Novi predlog dovoljuje, da smejo delavci sprejemati zamjensko letno mezdo od podjetja, ne da bi zato izgubili pravico do zavarovalnine. Vsi predlogi letnih zamjenskih mezd namreč vsebujejo določbo, da je zavarovalnina brezposelnega zavarovanca del te zamjenske mezde. Doslej je Urad za brezposelno zavarovanje odredel zavarovalnino vsakomur, ki je v dobi brezposelnosti dobival kake dohodke od podjetja.

● **Kanadski delničarji uživajo** dobre čase. Plačila dividend za maj so dosegla doslej najvišjo mesečno mero. Med tem, ko so dobili delničarji izplačanih v maju 1953 \$10.627.505 in v maju 1954 \$11.369.536, so dobili letos kar \$16.326.643.

● **96 let stare konjske dirke „Queen's Plate“** se bodo prihodnje leto selile na novo dirkališče od Woodbine Parka na novi Woodbine Track (stal 10 milijonov dolarjev).

● **CUNA Mutual, zavarovalnica kreditnih zvez Severne Amerike,** je lani napredovala od 36. na 29. mesto med 638 zavarovalnimi družbami na kontinentu.

● **Šola za stare. Ga. William S. Ladd** je ustanovila posebno šolo za stare ljudi. Prvi letnik je obsegal dvanajst „učencev“, katerih povprečna starost je bila 64 let. Šola sama je bila poizkus, kako primerno zaposliti stare ljudi. Edina obveznost učencev je bila, da so se morali dnevno udeleževati ritmičnih vaj in enkrat na teden poslušati predavanje kakega predavatelja, ki je prišel predavat na to šolo, ki je dejansko velika farma. Sicer pa so si morali sami poiskati primerno zaposlitev. Mnogi so odkrili talente, o katerih še sanjali niso, da jih imajo (slikarji, rezbarji, itd. Eden je celo začel z uspehom pisati skripta za televizijske programe).

● **Televizijske postaje v ZDA** nudijo 170 akademskih tečajev, v katerih je vpisanih okrog 12.000 slušateljev.

● **En farmer v ZDA je preživel 1. 1940 sebe in še 10 drugih ljudi. Danes s povečano rabo strojev, ki jih cenijo na \$18.700.000.000, preživlja poleg sebe še 17 drugih.**

KNJIGE

Slovenska Pot prinaša v tretji številki: Zakaj smo se borili in padali? (P.V.). Poslednja straža (I. Zaleški), Protipravno izročanje in vzroki znanj (vd), Lik slovenskega častnika - razumnika (Ivan Babič), 3. maj in slovensko domobranstvo (Slov. domobranec), Letalska oborožitev - prva skrb Sovjetov (Leo M. Bradaška), Novi komentariji o dogodkih 1. 1918 ter mnogo drobiža iz begunskega tiska.

Dr. Ivan Ahčin, Sociologija, prvi snopič druge knjige, Buenos Aires, koncem junija 1955.

Pravkar je izšel prvi snopič druge knjige dr. Ahčinove Sociologije, ki jo izdaja in zalaga Družabna pravda v Buenos Airesu. V prvem poglavju obravnava dr. Ahčin družino, v drugem razrede in stanove, v tretjem pa narod. Danes samo opozarjamo na izid knjige, ki obsega skoraj 400 strani in se dobi pri Družabni pravdi in njenih zastopnikih po drugih državah. Ocenó bomo objavili v eni prihodnjih številkih.

Narod naš dokaze hrani...

Hugo Hantsch, Geschichte Österreichs, 1946, Band I

„Immerhin hat der slawisch-awarische Einbruch in Norikum die Gefahr heraufbeschworen, dass dieses Gebiet vollständig slawisch werden könnte. Dass dies nicht geschehen ist, ist dem Missionseifer der Salzburger Kirche zu verdanken und dem Ausdehnungsdrang des bayerischen Herzogtums, das diese Missionstätigkeit trug. Christianisierung bedeutete Germanisierung, denn nicht vom griechischen Osten oder lateinischen Süden kamen die Missionäre, sondern aus dem germanischen Westen . . . str. 33.“

„Der auffallend rasche Zusammenbruch des awarischen Volkstums hinterliess einen leeren Raum an der Donau, gegen den die Slawen von Süden und Norden drängten. Erst in diesem Zusammenhang sind die wiederholten Kriegszüge der Franken gegen die Elbeslawen und nach Böhmen zu verstehen und ist das deutsche Siedlungswerk in den östlichen Marken in seiner ganzen Bedeutung zu erfassen; denn dadurch wurde in einer Zeit die Entstehung eines grossen slawischen Ostreiches, das von der Ostsee bis an die Adria reichte, verhindert, als die Voraussetzungen dafür sonst am günstigsten waren. Das Slawenproblem steht also am Beginn der germanischen Landnahme an der Donau und am Ende der österreichisch-ungarischen Monarchie . . . str. 41.“

„Durfte sich hier an der Ostgrenze eine starke einheitliche slawische Macht herausbilden (Swatopluk Reich), die dem Ausdehnungsdrang der Deutschen nach dem Osten frühzeitig einen Riegel vorschoß? Die ganze Ostpolitik des Reiches wäre dadurch gefährdet gewesen; sie ging ja eben daran, die Elbe - Saale Grenze zu überschreiten und im slawischen Bereich des Ostens Raum zu gewinnen . . .“

(Dr. Hantsch je redni profesor zgodovine na dunajskem vseučilišču Op. ur.)

Dr. Karl Renner. Grundlage und Entwicklungsziele der österreichisch-ungarischen Monarchie, 1906, objavljeno pod izmišljenim imenom Rudolf Springer.

„Der leitende Gedanke des Ausgleichs (1866) war: Von 10 Völkern der Monarchie sind 2 souverain und reichsunmittelbar, die Deutschen und die Magyaren. Beide gliedern sich je ein halbsouveraines, reichsmittelbares Volk an. Die Deutschen geben den Polen die relative Autonomie (Sprachverordnung 1869), die Magyaren den Kroaten (1866). Alle Grossen sind so an der Reichsgestaltung mitinteressiert, die 6 anderen Nationen aber, die Tschechen, Ruthenen, Rumänen, Slowenen, Serben und Italiener sind zur Aufsaugung bestimmt, dem geschichtlichen Unterfang geweiht. Und zwar nehmen an der Aufsaugung auch die halbsouverainen Teile teil: den Polen sind die Ruthenen, den magyarischen Kroaten die Serben ihres Landes als Beute zugewiesen . . . str. 47“

(Dr. Karl Renner, socialistični politik, po koncu 2. svetovne vojne predsednik Avstrije. Op. ur.)

KRIŽ POD ŠPIKOM - 2472 m

POREČ

● Avstrijci se razburjajo zaradi italijanskega nakupovanja zemlje na Južnem Tirolskem. Obnovljena „Ente per la Rinascita delle Tre Venezie“ je pred nedavnim razlastila zdravilišče Brennenbad, kjer namerava naseliti begunce. Boje se, da se bo to razlašanje še nadaljevalo. Sploh se pritožujejo, da Italijani ne izpolnjujejo pariškega dogovora glede ravnanja z Nemci na Južnem Tirolskem. Čeprav ne odobravamo italijanskega potujčevanja, ki grabi tudi slovensko narodno last, bi bili avstrijski protesti npravo gotovo bolj upravičeni in tudi bolj učinkoviti, če bi lahko pokazali, da so sami pravično uredili svoj odnos do Slovencev v Avstriji.

● Titovske oblasti so izgnale iz Skoplje mgra. Turka in duhov-

nika Franja Sodjo, češ da kvarno vplivata na „enotnost in bratstvo jugoslovanskih narodov“.

● V zadnjem letu in pol je po ceni Urada za štetje v ZDA 1.500.000 kadičev dalo slovo cigaretam. Kadi jih še vedno 38 milijonov, ki pokade dnevno med 10 in 20 cigaretami.

● Pravda v Leningradu se pritožuje, da pomeni praznovanje cerkvenih praznikov na deželi veliko škodo za sovjetsko poljedelstvo. Pravda je mnejnja, da ljudstvo ne potrebuje vere.

● Založba Doubleday and Co. ki izdaja katoliška dela v ceni izdaja pod naslovom „Image Books“ je dobila Svetinjo družbe Tomaža Morea za svoj delež pri objavljanju katoliških del v 1. 1954. V prvih šestih mesecih je prodala nad pol milijona knjig. Največ so prodali P. Hughes, A Popular History of the Catholic Church, J. F. Sheen, Peace of Soul in K. Adam, The Spirit of Catholicism“. Jeseni bodo izdali novo serijo 10 knjig.

● Pariški duhovnik Pierre, borec proti nacismu in bivši član francoskega parlamenta, ki je začel praktično reševati bedo v Parizu, je na obisku v Montrealu izjavil, da ni dovolj, dati nekaj denarja za reveže, marveč da je treba dati reževem tudi svojo osebnost in deliti njih usodo. V Parizu, kjer je zgradil že 1.500 sta-

novanj in gradi novih 1.200, je ustanovil prvi noviciat „Revnih menihov“ (Les Moines de la Misere). Podobni noviciat bodo odprli tudi v San Franciscu. Ustanoviti namerava tudi „Legionarje revežev“, kjer bi mladina eno leto preživela v skrbi za reveže.

● V začetku junija je bila na „Gospodarskem razstavišču“ v Ljubljani 1. mednarodna razstava predelave in uporabe lesu. V prvih šestih dneh jo je obiskalo okrog 20.000 ljudi.

● Najdaljša televizijska zveza na svetu bo dograjena 1. 1958 v Kanadi. Za 3.800 milj dolgo zvezo kratkovalovnih zveznih postaj bodo potrebovali 140 enot, ki ne bodo prenašale samo televizijskih programov, marveč tudi radijske pro-

„SLOVENSKO DRŽAVO“ TISKALNO.

grame in telefonske razgovore. Veja od Toronta do Winnipegu bo dograjena že jeseni prihodnjega leta. (CS 209 — 6).

● V mestu Arolsen pri Kaslu so v nekdanji rezidenci knezov Waldeck priredili „arhiv groze“, ki vsebuje listine o masovnem uničevanju, mučenju in suženstvu nacionalno socialistične Nemčije.

Arhiv je uredila Mednarodna družba za izsleditev, ki skuša najti sledove za žrtvami nacistične Nemčije. V karkoteki imajo okrog 20 milijonov imen.

● V Trstu so ustanovili Zbornico za pospeševanje trgovine med Trstom in Jugoslavijo. Podobni zbornici obstojata tudi v Milanu in Beogradu.

Slovensko državo morete dobiti v TORONTU tudi v knjigarni ALL NATIONS BOOK and FILM SERVICE LTD. 340 College Street in v MONTREALU pa na 3449 Blvd. Street Lawrence.

Meden Appliances

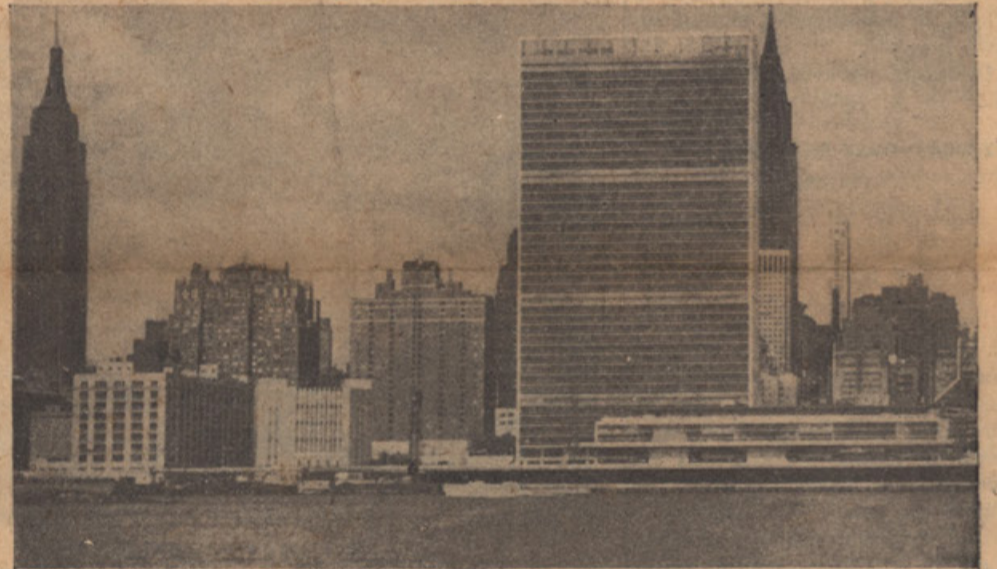
Television Sales and Service
Refrigerators - Washing Machines

1804 W. CERMAK ROAD
CHICAGO 8, ILL.

INDIJANCI IZ ALBERTE - KANADA (levo)

POSLOPJE ZDRUŽENIH NARODOV V NEW - YORKU (desno)

GERMAN DANCE

„SCHUHPLATTLER“

Prijubljen narodni ples na Bavarskem

Schuhplattler je ena najlepših zgodnjih nemških narodnih iger - bavarska igra dvorjenja, ki dramatično kaže snubljenje. Igra pričanja z žensko, ki se počasi obrača, medtem ko moški spremlja njene korake s ploskanjem rok, da bi pritegnil nase njeno pozornost. Žena se povabilu odzove in skupno izvajata posebne obrate „landler“, ki se končajo v simboličnem prikazu ženine podrejenosti. Kulturne dobrine, ki so jih novi naseljenci prinesli v Kanado, bodo brez dvoma vplivale na bodoči kulturni razvoj vaše nove domovine. Mislite na to, kadar se spominjate stare domovine.

O'Keefe's
OLD VIENNA
BREWERY LTD

JOSIP JURČIČ:

JURIJ KOZJAK — SLOVENSKI JANIČAR

V ANGLEŠČINI

(prevedel: č. g. F. Kolednik)

PISITE ALI PRIDITE PO NJO:

\$2.00

51 McFarland Avenue - Tel.: LL. 6576 - Toronto, Ontario

SLOVENCEM V TORONTU IN OKOLICI SPOROČAM, DA SEM ODPRL LASTNO PISARNO

Karl Vipavec SLOVENSKI ODVETNIK IN NOTAR

278 BATHURST ST., Room 4, Toronto, Ont. - EMpire 4-4004

Strokovnjaki v hladni trajni, barvanju, beljenju in friziranju. Odprto dnevno od 9 zjutraj do 6 zvečer, ob torkih in petkih od 9 zjutraj do 9 zvečer.

KRESS BEAUTY SALON

RU. 1-2921, 1194 Eglinton Ave. W., Toronto
Postrežemo vam v angleščini, slovenščini, hrvaščini, nemščini, madžarščini, ali italijanščini.

FRITZ IN HILDA DOLESHELL

VIENNA HOME BAKERY

SLAŠČIČARNA IN KAFE-ESPRESSO
Centrala: 532 Eglinton Ave., W. - Tel.: MA. 2994

Podružnice:

211 Avenue Road - Tel.: WA. 3-2160
609 Mount Pleasant - Tel.: HU. 8-2381
426 Spadina Ave. - Tel.: EM. 6-1278.

Rženi kruh - soljenci - torte. Desetletna izkušnja jamči prvovrstno kakovost.

Slovinci kupujejo v slovenski trgovini

Joe Gomilar

1801 W. Cermak Road
CHICAGO, ILL.

Vse, kar potrebujete za kuhinjo, dobite pri J. Gomilarju, Tudi OKUSNE KRANJSKE KLOBASE, SUHE ŠUNKE, PREKAJENE SVINJSKE ŽELODCE. Prav sedaj pa ima IZVRSTNO KISLO REPO in AJDOVO MOKO.

Pridite, videli boste, da boste dobili dobro blago!

SVOJI K SVOJIM

KUPUJTE PRI TVRDKAH, KI OGLAŠUJEJO V SLOVENSKI DRŽAVI!

Din 600 za \$1.- Narodna Banka. Dostava v 14 dneh, poština \$1.50
Paketi - Kolesa - Stroji
Karte za ladje ter letala

Bled Travel Service

6113 St. Clair Avenue
CLEVELAND 3, OHIO

Slovenska država izhaja zadnji petek v mesecu. Naroči se pri upravi, 61 McFarland Ave., Toronto 10, Ont. Canada. Letna naročina znaša: za ZDA in Kanado 3.- \$, za Argentino 20.- pezov, za Braziljo 50 kruzeirov, za Anglijo .75£, za Avstrijo 30.- šilingov, za Avstralijo 2.- avstr. £, za Italijo in Trst 600.- lir, za Francijo 500.- frankov. Naročniki v Argentini morejo poravnati naročnino tudi v upravi Slovenske poti.